

**Česká školní inspekce
Plzeňský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Č. j. ČŠIP-122/11-P

Název právnické osoby vykonávající činnost školy:	Základní škola, Rokycany, Čechova 40
Sídlo:	Čechova 40, 337 01 Rokycany
IČ:	48 380 261
Identifikátor:	600 023 052
Právní forma:	příspěvková organizace
Zastoupená:	Mgr. Josefem Ungermanem, ředitelem školy
Zřizovatel:	Plzeňský kraj, Škroupova 18, 301 00 Plzeň
Místo inspekční činnosti:	Čechova 40, Rokycany a Mlečice 90
Termín inspekční činnosti:	14., 15. února a 4. března 2011

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, získávání a analýza informací o vzdělávání žáků, o činnosti školy, sledování a hodnocení efektivnosti vzdělávací soustavy základní školou podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu a jeho souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona. Inspekční činnost bude zaměřena na žáky vzdělávající se v oborech vzdělání 79-01-B/001 Pomocná škola a 79-01-B/01 Základní škola speciální.

Aktuální stav školy

Základní škola, Rokycany, Čechova 40 poskytuje základní vzdělávání žákům s lehkým, středně těžkým a těžkým mentálním postižením. Subjekt vykonává činnost základní školy s cílovou kapacitou 80 žáků, základní školy speciální (dále ZŠS) s kapacitou 26 žáků, přípravného stupně základní školy speciální s kapacitou 6 dětí a školní družiny s kapacitou 10 žáků.

K termínu inspekce se vzdělávalo v plně organizované základní škole celkem 63 žáků v 8 třídách (z toho 40 žáků s lehkým mentálním postižením v 5 třídách a 23 žáků se středně těžkým a těžkým mentálním postižením ve 3 třídách základní školy speciální). V některých třídách jsou sloučeni žáci několika ročníků. Z celkového počtu žáků školy je jich 32 zároveň evidováno jako sociálně znevýhodnění. Jedna ze tří tříd ZŠS se nachází na odloučeném pracovišti v Základní škole Mlečice, kde má k dispozici jednu učebnu. Žáci této třídy jsou zároveň klienti Domova „Zvíkovecká kytička“, kde je celodenně pečováno o osoby s mentálním postižením. Celkový počet žáků školy se dlouhodobě udržoval na stejné úrovni. V letošním školním roce, v souvislosti s aktuálním trendem integrace mentálně postižených žáků do hlavního vzdělávacího proudu, byl zaznamenán jejich pokles.

Budova školy je bezbariérová, její třídy odpovídají svou velikostí i vybavením potřebám žáků. Vedle učeben má škola vlastní tělocvičnu, dvě školní dílny, cvičný byt, kuchyňku, učebnu výpočetní techniky, společenskou místnost a školní družinu. V areálu školy je rovněž využíváno nově vybudované atrium, pískoviště, hřiště a pozemek pro pěstitelské práce, který byl v současné době rozšířen o ovocnářskou část.

Vybavenost pomůckami je vcelku dobrá a podle finančních možností školy se postupně zlepšuje. Daří se vybavovat učebnu výpočetní techniky, která je využívána při výuce i při zájmové činnosti. Žákům je k dispozici 16 žakovských počítačů a jeden notebook, vše s nainstalovaným programovým vybavením a s přístupem na internet. Nově bylo zakoupeno šest LCD monitorů s počítači a jedna interaktivní tabule. Pedagogický sbor byl proškolen pro její využití ve výuce.

V ZŠS pracuje celkem 10 pedagogických pracovníků, z toho jsou tři třídní učitelé, tři vychovatelky a jedna asistentka pedagoga. Další tři vyučující se zde podílejí na výuce sedmi vyučovacími hodinami týdně. Všichni pedagogičtí pracovníci ZŠS splňují předpoklady odborné kvalifikace. V každé třídě působí současně učitel a vychovatelka, v jedné třídě, kde jsou vzděláváni žáci se souběžným postižením více vadami, i asistentka pedagoga.

Vzdělávání v ZŠS probíhá u žáků 7. ročníku podle Školního vzdělávacího programu pro obor vzdělání žáků se středně těžkým mentálním postižením „Zelená pro život“, zpracovaného podle Rámcového vzdělávacího programu pro ZŠS. Žáci ostatních ročníků jsou vzděláváni s ohledem na stupeň svého postižení podle Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy nebo podle Rehabilitačního vzdělávacího programu pomocné školy. Čtyři žáci se souběžným postižením více vadami se vzdělávají podle zpracovaných individuálních vzdělávacích plánů.

V posledních letech došlo k několika změnám. Zástupkyně ředitele školy dosáhla důchodového věku a byla za ni jmenována nová. V průběhu školního roku 2008/2009 byla dokončena rekonstrukce narušené statiky budovy přístavby a provedena oprava zpevněných ploch atria. V závěru loňského školního roku byly vymalovány vnitřní prostory školy včetně sociálních zařízení. Byly zakoupeny další dva nové počítače

a notebook pro pedagogické pracovníky. Nově byly pořízeny některé kompenzační pomůcky: naslouchací souprava s mikroportem pro bezdrátový radiový přenos pro žáka se souběžným sluchovým postižením a multilicence speciálního výukového programu Mentio pro mentálně postižené žáky.

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP

Všichni žáci ZŠS mají speciální vzdělávací potřeby. Jsou přijímáni na základě doporučení školského poradenského zařízení, pokud mají diagnostikované středně těžké nebo těžké mentální postižení. Podle stupně postižení jsou zařazováni do odpovídajícího vzdělávacího programu. Mnozí z nich mají přidružené další zdravotní postižení nebo znevýhodnění. Sedm žáků ZŠS je navíc evidováno jako sociálně znevýhodnění.

Většina rodičů velmi dobře spolupracuje se školou. Konají se pravidelné třídní schůzky a konzultace s pedagogy. S rodiči žáků ZŠS mají učitelé zajištěn téměř každodenní kontakt při předávání žáků a přenos informací je tímto neformálním způsobem neustále aktualizován. Velmi dobrá obeznámenost pedagogického sboru s individuálními potřebami, specifiky, zdravotním stavem a rodinným zázemím jednotlivých žáků umožňuje efektivnější přípravu, organizaci a individualizaci vzdělávacího procesu.

Ve sledované výuce byla všem žákům poskytována všestranná podpora a pomoc zohledňující jejich speciální vzdělávací potřeby. Vzhledem k maximální naplněnosti tříd (6, 7 a 10 žáků) bylo nezbytné souběžné působení 2 – 3 pedagogů ve třídě (učitel, vychovatelka, asistentka pedagoga). Toto opatření umožnilo důsledné zachování individuálního přístupu ke každému a náležitou diferenciaci jednotlivých činností. Pedagogové využívali v hojné míře názorné učební pomůcky (skládanky, puzzle, obrázky, písmena). Zadávanými úkoly a činnostmi byly prakticky rozvíjeny především komunikační dovednosti (dechová, fonační a artikulační cvičení, slovní zásoba, tvoření vět, reprodukce krátkého textu), sluchová a zraková diferenciaci, sluchová a zraková paměť, v neposlední řadě byly pěstovány i tolik potřebné sociální a hygienické dovednosti (vedení k větší samostatnosti při mytí, toaletě, pití, oblékání). Učitelky dovedně využívaly mezipředmětové souvislosti a dosavadní znalosti a zkušenosti žáků. Vynikající souhra všech pedagogů ve třídě, klidné vedení a účinná motivace spolu s pozitivním hodnocením podněcovaly žáky k dalším činnostem. Při výuce byl rovněž věnován dostatečný prostor dalším speciálně – pedagogickým postupům, jako jsou např. doteková stimulace, masáže, rehabilitační a relaxační cvičení. Pro žáky s tělesným nebo smyslovým postižením byly navíc běžně k dispozici nezbytné kompenzační a rehabilitační pomůcky (polohovací křesla, rehabilitační kuličkový bazén, relaxační míče, rotoped, ozvučné kostky a míčky). Žáci vyšších ročníků dobře zvládali základy práce s počítačem, pracovali s jednoduchými výukovými programy, pokoušeli se opsat text podle předlohy. V hodinách byla patrná promyšlená a citlivě uplatňovaná organizace vyučování, empatický přístup všech zúčastněných pedagogů a posilování velmi dobrých vztahů v interakci žák – žák, žák – pedagog. Tyto skutečnosti celkově přispívaly k vytváření pozitivního klimatu ve třídách.

Se vzdělávací nabídkou ZŠS jsou zákonní zástupci seznamováni účinným způsobem. Dva zpracované školní vzdělávací programy (dále ŠVP) jsou zaměřeny na vzdělávání žáků s různým stupněm mentálního postižení. Využití disponibilních hodin je promyšlené vzhledem k jejich možnostem a potřebám. Žákům se středně těžkým mentálním postižením byl posílen počet hodin v předmětech práce s počítačem, řečová výchova, hudební výchova a pracovní činnosti s cílem zlepšit jejich komunikativní dovednosti. Žákům s těžkým mentálním postižením byly navýšeny hodiny v předmětu

smyslová výchova a pracovní činnosti s důrazem na rozvoj smyslového vnímání a motoriky. Srovnávací analýzou bylo zjištěno, že oba ŠVP jsou v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro ZŠS. Drobné formální nedostatky v názvu a v části Vlastní hodnocení školy byly v průběhu inspekce odstraněny.

Poradenské služby školy jsou poskytovány na standardní úrovni výchovnou poradkyní a metodičkou prevence rizikového chování žáků v jedné osobě. Její činnost spočívá zejména ve vedení evidence všech žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Spolupracuje s učiteli při zpracování individuálních vzdělávacích plánů a se školskými poradenskými zařízeními. Pro žáky organizuje exkurze ve vybraných učilištích a besedy se zástupci úřadu práce. Žákům a jejich zákonným zástupcům pomáhá při výběru budoucího učebního oboru nebo jim v případě těžšího postižení nabízí možnost uplatnění v chráněných dílnách v Rokycanech. Oblast prevence je zaměřena na výchovu ke zdravému životnímu stylu, budování pozitivních mezilidských vztahů a varování před možným zneužitím cizími osobami. Přínosem na tomto úseku je spolupráce s Policií ČR (besedy s dopravní tematikou) a s Pedagogicko-psychologickou poradnou Rokycany (besedy týkající se výchovy ke zdraví). Škole se daří vytvářet bezpečné prostředí pro žáky. Dokladem toho je skutečnost, že se zde za poslední tři roky nevyskytly žádné úrazy. Kvalitní a efektivní je také spolupráce se speciálně pedagogickými centry (dále SPC) pro jednotlivá postižení (SPC Zbůch, SPC při ZŠ Heyrovského Plzeň, SPC pro sluchově postižené Plzeň a SPC pro zrakově postižené Plzeň). Zaměstnanci SPC navštěvují školu podle potřeby a poskytují jednotlivým pedagogům a rodičům odborné konzultace i metodický materiál. Ve škole je integrováno jedenáct žáků s tělesným postižením, z nichž je jeden žák zároveň se zrakovým a dva žáci se sluchovým postižením.

Organizace vzdělávání vychází z materiálních a personálních podmínek školy a odpovídá právním předpisům. Jako nedostatek, který by mohl negativně ovlivňovat kvalitu vzdělávání, se jeví maximální naplnění jedné třídy ZŠS v Rokycanech na 10 zapsaných žáků na základě výjimky udělené zřizovatelem (usnesení Rady Plzeňského kraje ze dne 19. 7. 2005). Toto je částečně eliminováno stálou přítomností asistentky pedagoga a také skutečností, že někteří žáci s individuálním vzdělávacím plánem se vzhledem ke svému zdravotnímu stavu účastní výuky jen v některých dnech v týdnu. V důsledku této skutečnosti není nikdy ve třídě plný počet zapsaných žáků. Úroveň hospitované výuky, kdy bylo v této třídě aktuálně přítomno v jedné vyučovací hodině 5 a v jedné 4 žáci, byla na výborné úrovni.

Výsledky vzdělávání žáků jsou stěžejním bodem na všech jednáních pedagogické rady. Také individuální vzdělávací plány jsou pravidelně vyhodnocovány a v případě potřeby upravovány. Úspěšnost jednotlivých žáků je sledována a vyhodnocována v souladu se zásadami pro hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Důraz je kladen na zjišťování a porovnávání individuálního pokroku jednotlivce vůči sobě samému. Samozřejmostí je maximální zohlednění mentální úrovně a aktuálního zdravotního stavu žáka. Závěry z následných poradenských vyšetření poukazují u některých žáků na kvalitativní posun v jejich vývoji, konstatují přínosnost stávajícího způsobu vzdělávání pro jejich další rozvoj a doporučují v nastaveném systému vzdělávání pokračovat.

Škola pořádá projektové dny, soutěže a výstavy prací žáků (např. výstava prací a výrobků mentálně handicapovaných klientů Domova „Zvíkovecká kytička“ v Muzeu Bohuslava Horáka v Rokycanech s názvem „Patří mezi nás“), na které jsou zváni zákonní zástupci, přátelé žáků, zástupci zřizovatele a další zájemci. Žáci školy se individuálně zapojují do některých sportovních a kulturních akcí pořádaných místními organizacemi.

Mimo pravidelných školních projektů zařazených do ŠVP, na kterých participují společně žáci ZŠ praktické i ZŠ speciální, se účastní také např. Akademie řemesel, Dne pro zdraví, Dne plného her, mnoha výtvarných soutěží atd. Škola se zapojuje také do ekologických aktivit, realizuje třídění odpadu apod. V oblasti podpory a rozvoje individuálního zájmu žáků organizuje škola v odpoledních hodinách několik zájmových kroužků, z nichž se žáci ZŠS účastní zejména kroužku informatiky. Cílem všech těchto aktivit je podněcovat plnohodnotné zapojení mentálně handicapovaných žáků do všech činností v rámci jejich individuálních dispozic, maximálně podporovat vzájemnou komunikaci a zároveň rozvíjet manuální zručnost a praktické dovednosti potřebné pro život a pro co nejúspěšnější začlenění do společnosti.

Škola dále spolupracuje s Centrem služeb pro zdravotně postižené, s klubem Korálky (tj. Asociace rodičů a přátel postižených dětí v ČR), s denním stacionářem Pohodička pro zdravotně postižené děti při oblastní charitě a s dalšími ústavy sociální péče v regionu.

Hodnocení předpokladů školy ke vzdělávání podle požadavků školského zákona

Ředitel školy byl jmenován na základě výsledků konkurzního řízení a je ve funkci dvacátý první rok. Svou dlouholetou manažerskou praxí a vzděláním splňuje zákonné předpoklady pro výkon funkce. Aktivně se účastní vzdělávacích akcí pro vedoucí pracovníky škol a školských zařízení. Povinnou dokumentaci vede věcně a obsahově správně podle požadavků školského zákona. Kontrolní a hospitační činnost je promyšlená, cíleně zaměřená a je plánována a realizována ve spolupráci se zástupkyní ředitele. Nastavený vnitřní i vnější informační systém odpovídá podmínkám školy a je dostatečně účinný. S pedagogickou radou projednává všechny podstatné záležitosti týkající se vzdělávání.

Kvalitní dlouhodobé i krátkodobé plánování postihuje všechny oblasti chodu školy. Koncepce školy je zacílená na zajištění optimálního rozvoje mentálně postižených žáků a na jejich praktickou přípravu pro život. Zpracované vlastní hodnocení školy obsahuje konkretizaci silných i slabých stránek.

ZŠS má velmi dobré materiální i personální podmínky, které umožňují vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Pedagogický sbor je plně odborně kvalifikovaný. Podle finančních možností, aktuálních potřeb školy a osobního zájmu pedagogů se dále vzdělává především v oblasti speciální pedagogiky. Kromě toho pořádá škola vlastní metodická setkání zaměřená na práci se žáky s poruchami chování, protidrogovou prevenci, problematiku šikany. K neformální výměně zkušeností mezi pedagogy dochází také prostřednictvím schůzek metodického sdružení. Výchovná poradkyně ukončila doplňkové studium pro výchovné poradce se speciálně pedagogickým vzděláním, zástupkyně ředitele školy absolvovala kvalifikační studium pro ředitele škol a školských zařízení. Vzhledem k velkému počtu sociálně znevýhodněných žáků ve škole se jedna vychovatelka zapojí od září 2011 do studia pro asistenty žáků se sociálním znevýhodněním.

Prostorové podmínky kmenových učeben včetně jejich vybavení jsou vhodné pro skupinovou i individualizovanou výuku, případně pro její další alternativní formy. Při některých předmětech mají žáci ZŠS možnost využívat speciálně vybavené odborné pracovny. Výuka informačních a komunikačních technologií je realizována v počítačové

učebně. Určité rezervy byly shledány v efektivitě využití speciálního výukového softwaru. Práci s ním zatím nelze zařazovat individuálně, neboť kmenové třídy nejsou vybaveny počítači.

V rámci výuky i mimo ni navštěvují žáci různé výstavy, exkurze, besedy, divadelní představení. Veškeré tyto akce mají za úkol zpestřit výuku, zároveň podporovat začlenění mentálně handicapovaných žáků do většinové populace a tím jim v maximální možné míře usnadnit integraci do běžného života. Svoje aktivity prezentuje škola v okresním tisku „Rokycanský deník“.

Za předpokladu určitých úsporných opatření (např. nastavený režim vytápění odborných učeben v souladu s rozvrhem) má škola dostatek finančních prostředků na zajištění svého provozu a na naplňování platných vzdělávacích programů. Ke zlepšení finanční situace pomohlo zapojení do národních rozvojových projektů vyhlášených MŠMT (např. v oblasti odměňování pedagogických i nepedagogických pracovníků, dotace „Hustota a specifika“, školní potřeby pro žáky 1. ročníků, vybavení škol kompenzačními a rehabilitačními pomůckami pro žáky se zdravotním postižením). Vedení školy je také aktivní v hledání dalších finančních zdrojů prostřednictvím zapojování se do projektů a grantů. V uplynulém období uspěli s projektem „Spolupráce bez předsudků“ v rámci dotačního programu Plzeňského kraje „Preventivní programy realizované školami a školskými zařízeními“. V přípravě je projekt EU peníze školám – „Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT“, jehož podání dosud bránilo nevyhodnocení projektu „Zvyšování efektivit výuky s využitím ICT“ v rámci Regionálního operačního programu NUTS II – Jihozápad.

Závěry, celkové hodnocení školy

Činnost základní školy je v souladu s rozhodnutím o zařazení do rejstříku škol a školských zařízení a vykazuje funkční stav.

Oba školní vzdělávací programy vycházejí z reálných podmínek školy a jsou po odstranění zjištěných nedostatků v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro obor vzdělání základní škola speciální.

Ředitel školy má dlouholetou zkušenost v oblasti řízení, je iniciativní, daří se mu postupně zlepšovat materiální podmínky aktivní účasti školy v rozvojových programech. Přidělené finanční prostředky vynakládá efektivně.

Pozitivem je plně odborně kvalifikovaný kolektiv pedagogických pracovníků, který se dále průběžně vzdělává. Při výuce je ze strany pedagogů důsledně využíván diferencovaný přístup zohledňující individuální zvláštnosti a potřeby žáků s mentálním postižením a se souběžným postižením více vadami.

Spolupráce se sociálními partnery má kladný vliv na všestranný rozvoj mentálně handicapovaných žáků a významným způsobem podporuje jejich začlenění do běžného života.

Škola je úspěšná ve vytváření bezpečného, podnětného a nestresujícího prostředí pro žáky i pracovníky školy.

Přílohy inspekční zprávy

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo.

Poučení

Podle § 174 odst. 13 školského zákona může ředitel školy/školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Koperníkova 26, 301 00 Plzeň, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu (csi.p@csicr.cz) s připojením elektronického podpisu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v Plzeňském inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

V Klatovech dne 22. března 2011

Mgr. Jitka Davidová, školní inspektorka

Davidová v. r.

Mgr. Miroslava Siváková, školní inspektorka

Siváková v. r.

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

V Rokycanech dne 31. března 2011

Mgr. Josef Ungerman, ředitel školy

Ungerman v. r.

